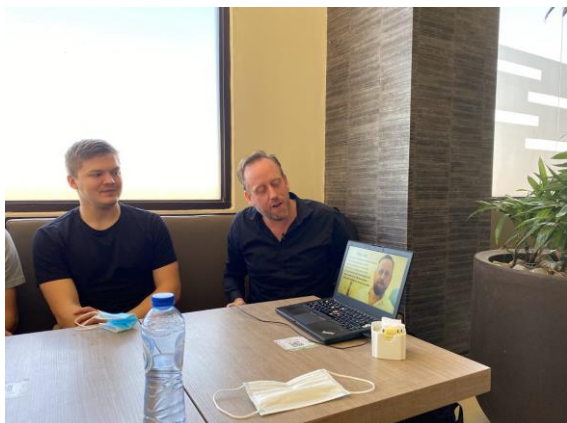

DR Nyheders studietur til Costa Rica

Dag 1: Mandag den 28. februar

Buenos días y bienvenido til Costa Rica! Første dag i den faglige uge begyndte med et varmt og ikke mindst tidligt møde med den berygtede costaricanske kaffe, som var en streng og velmagende nødvendighed på grund af jetlag.

Klokken 10 ankom Arne Kristensen til hotellet. Han bor i Honduras og arbejder som fixer i Centralamerika for blandt andet DRs korrespondent Christian Almlad. Han har forinden rejsen hjulpet os med at arrangere og planlægge det faglige program for ugen, og efter ankomst til et nyt og ukendt land for os alle, skulle vi også snart hurtigt erfare, at hans ekspertise inden for centralamerikansk sprog og kultur ville vise sig afgørende til de kommende møder.

De to første timer af dagen gik altså med at Arne holdt et oplæg om arbejdet som fixer. Udover at få et indblik i fixer-jobbeskrivelsen, lærte vi om, hvad der gør en god korrespondent set fra fixerens perspektiv. Især at finde repræsentative og troværdige kilder med reel viden, at lave historier, der rummer kompleksitet og selvmodsigelser og at kunne lave historier, der udfordrer egne fordomme, så man kan vise et behov uden at reproducere stereotyper, er blandt vigtige overvejelser i historiefortællingen fra fattige lande. Derudover understregede Arne vigtigheden af det gode samarbejde mellem korrespondenter og deres fixere. At man som udlandsjournalist ikke er til falds for at blive en såkaldt "faldskærms-journalist", der flyver ind i fire dage og tror at man kan vise kulturen. Men at man anerkender og bruger lokal viden og indsigt, og dermed udnytter begge parter styrker.

Efter et interessant og indsigtfuldt oplæg fra Arne, skulle vi videre i dagens program. Ugens første møde uden for hotellet var et besøg hjemme hos den danske generalkonsul i Costa Rica, Martin Nielsen. Martin har arbejdet som skibsmægler i Costa Rica siden 1986, og han har sideløbende arbejdet som honorær generalkonsul.

Her bød han og hans familie os velkommen med lokale snacks og forfriskninger, mens vi hørte om arbejdet som generalkonsul og det unikke ved Costa Rica - både historisk, økonomisk, journalistik samt sikkerheds-

og udviklingsmæssigt. Det var en fornøjelse både at få en indsigt i landet fra både Martins danske professionelle perspektiv, men også han og familiens private og lokale fortællinger.

Retrospektivt var det godt at begge møder lå som det første på ugen. Det var interessant at først at lære danske tilflytteres syn på landet og regionen, da det dels dannede et godt grundlag for ugens kommende møder, dels gav det en følelse af kun at have skrabet i overfladen af landets identitet den første dag, jo flere lokale møder og egenfortællinger vi blev introduceret til i løbet af ugen.

Dagens program sluttede af med en tur til det lokale marked i San Jose og en kold costaricansk fyraftensøl.

Dag 2: Tirsdag den 2. marts

I forlængelse af mandagens givende og indsigtsfulde samtaler med Arne og generalkonsulen Martin Nielsen, var det tirsdag blevet tid til yderligere fordybelse i den costaricanske kultur. Derfor brugte vi formiddagen på landet nationalmuseum, som ligger i det centrale San José. Den okkerfarvede museumsbygning blev i 1917 oprindeligt bygget som militærkaserne, og fungerede især som et vigtigt

strategisk punkt under den costaricanske borgerkrig i 1948, hvorfor bygningsfacaden stadig i dag bærer præg af utallige skudhuller. Efter borgerkrigen blev landets hær opløst, og Costa Rica har siden været et af de få lande i verden uden militære styrker.

Foruden en idyllisk sommerfuglepark fylder historien om landets demilitarisering naturligvis en stor del af udstillingerne på det nationale museum, men stedet gav os også en dybere forståelse af landet mangehundredårige vej til uafhængighed, frihed og stabilitet.

Efter en kort kaffepause på en lille, lokal café blev vi hentet af vores chauffør og kørt til den anden ende af byen. Her skulle vi mødes med den amerikanske journalist Mike McDonald, som til dagligt arbejder som businessreporter hos det verdenskendte nyhedsbureau Bloomberg.

Over en frokost fortalte Mike om sit journalistiske arbejde med at dække politik – og erhvervsnyt i Centralamerika og Caribien, samt om hans journalistiske hverdag i Costa Rica. Udover at gøre os klogere på vinklinger i det aktuelle costaricanske nyhedsbillede, gav Mike os også en stor indsigt i vigtige historie fra andre dele af centralamerika. Med hans beskrivelser blev det tydeligt, hvordan den costaricanske pressefrihed står i skærende kontrast til det journalistiske liv i flere af de omkringliggende lande i centralamerika, hvor jobbet som journalist kan være forbundet med stor livsfare.

Med det interessante og dybt relevante møde med Mike i bagagen, kunne vi midt på eftermiddagen drage tilbage mod hotellet og gøre klar til dagens sidste oplæg.

Klokken 15 fik vi nemlig fint besøg af Jamion Knight, der arbejder som kommunikations- og informationschef hos UNESCO's centralamerikanske afdeling. Afdelingen opererer i både Costa Rica, Honduras, Nicaragua, El Salvador og Panama, og kæmper blandt andet for sikre bedre og mere stabile vilkår for kvindelige journalister og eksiljournalister.

Jamion Knight fortalte levende om den sikkerhedsrisiko, som kvinder og eksiljournalister løber i forbindelse med deres arbejde, og han beskrev de forbedringer, som han og UNESCO hver dag arbejder på at skabe i hele regionen.

Mod slutningen bevægede samtalen sig over i en mere løs snak om alt fra gode råd til at begå sig i det costaricanske samfund, til diskussioner om dansk populærkultur, som det viste sig, at Jamion Knight var stor fan.

Efter at have sagt farvel til Jamion Knight kunne vi trætte og mætte af indtryk runde dagen af med en hyggelig fællesspisning på en af de lokale barer, hvor vi tilfældigvis også fik chancen for at deltage i latinamerikansk salsaundervisning.

Dag 3: Onsdag den 2. marts

Fra morgenstunden tog vi ud for at besøge Costa Ricas svar på DR Nyheder - Sinart Trece og deres passionerede nyhedschef, Ernesto Rivera. Udover at være nyhedschef, optræder han ofte selv på skærmen som vært og så har han været involveret i at grave flere større korrupsionsskandaler frem - blandt andet med de aktuelle og verdenskendte Pandora Papers. En rigtig blæksprutte indenfor faget, og en inspirerende mand. Han var meget interesseret i os, hvilken journalistik vi laver - og ikke mindst hvordan DR bærer sig ad med sin digitale transformation. Sinart Trece bevæger sig nemlig i samme retning.

Sinart Trece minder på mange måder om DR, men på en langt mindre skala. Mediet er statsstøttet, men ikke fuldt finansieret, som DR er. Derfor er mediet afhængigt af støtte andetsteds fra. Og i en region, hvor korrupsion fylder meget, følte vi os nødsaget til at spørge ind til, om det har betydning for nyhedsdækningen, men Rivera slog udtrykkeligt fast - de selv havde 100 procent kontrol over deres eget indhold.

Men.. Mediet havde nogle kvaler med, at hver gang der blev indsat en ny regering, blev der indsat en ny direktør på Sinart Trece, udvalgt af den nyindsatte regering - og finansieringen til mediet blev ændret. Derfor var finansieringen altid en bekymring for staben.

La Ruta de Clima, en klima NGO

Senere på dagen mødte vi Sam Goodman, politisk leder for La Ruta de Clima.

En af de ting som vi i forvejen kendte Costa Rica for er deres velbevarede og frodige natur - udadtil sælges Costa Rica på at være et "grønt" land. La Ruta de Clima arbejder for, at det faktisk forholder sig

sådan.

NGO'en arbejder for at inddrage offentligheden i den politiske proces omkring klima og miljø. Til vores overraskelse var klima, natur og miljø slet ikke på dagsordenen, på samme måde som vi ser det i Danmark og Europa - måske fordi naturen og dyrelivet ser ud til at have forholdsvis gode kår. Men netop derfor har La Ruta de Clima en vigtig kamp at kæmpe - fordi der er så meget, der er værd at passe på.

Fodboldkamp mellem Club Sport Herediano VS LD Alajuelense (Primera División)

Vi sluttede dagen af med at tage til et lokalopgør i den bedste fodboldrække mellem to hold fra hovedstaden. Det var frivilligt, men alle valgte at tage med. Turen på stadion var et af de tidspunkter, hvor vi kom tættest på de normale lokale. Her sad vi godt blandet med fans fra begge sider i en forstad til San Jose. Slagsangene var af noget højere musikalsk niveau, end dem vi kender hjemmefra - men på et lige så grimt sprog.

Dag 4: Torsdag den 3. marts

Denne dag skulle vi tidligt op, for vi skulle mødes klokken 7 med en lokal præst, Martin Loria, i en af San José fattige kvarterer. Selvom Costa Rica på mange måder er et rigere land end de fleste andre i Latinamerika, så er der stadig problemer med fattigdom, kriminalitet og social ulighed. Og her har kirken en vigtig rolle at spille.

Præsten Martin kunne fortælle os om, hvordan han sammen med andre lokale har fået stablet en skole og børnehave på benene, som tager sig af børn af blandt andet kriminelle og narkomaner. Vi fik en rundtur og mødte flere af disse små, kære skæbner. Bagefter kørte vi en tur rundt i nabolaget, og blev overvældet af fattigdom og ringe levevilkår. Det gav et råt indblik i Costa Ricas skyggesider og en forståelse for, at selvom landet på mange måder er syvmileskridt foran sine naboer, så har de stadig svære udfordringer. Og hvor statens midler ikke rækker, kan kirken altså træde til. En helt anden virkelighed, end den vi selv kender til.

Vi kunne knap nå at synke indtrykket før vores næste møde, hvor vi skulle mødes med en anden barsk skæbne – en eksiljournalist fra Nicaragua ved navn Carlos Fernando Chamorro. Carlos har måtte flygte fra sit hjemland på grund af et autoritært regime, der har ransaget hans medie Confidential flere gange og anklaget ham for økonomisk kriminalitet. En anklage, som ifølge Committee to Protect Journalist er statens forsøg på at lukke munden på den kritiske presse.

Carlos fortalte os om sit liv og sin karriere. Hans far var også journalist, men blev myrdet i 1978. Hans mor var Latinamerikas første kvindelige præsident i 1990'erne. Flere af hans søskende er i dag politikere, som opponerer mod præsidenten, Daniel Ortega, og har fået fængselsdomme som følge heraf. Hans søster blev for eksempel dømt til 13 års fængsel få dage efter vi mødtes med Carlos. Og så er der Carlos selv, der har måtte forlade det hele, og nu laver journalistik om

hjemlandet fra Costa Rica, hvor han er dømt til at blive boende. En fængselsstraf venter ham nemlig, hvis han nogensinde vender hjem til Nicaragua.

Dette møde gav en forståelse for den politiske situation i en af Costa Ricas nabolande, og for hvordan Costa Rica kan være et pressefrit åndehul for journalister, der ser sig nødsaget til at flygte fra udemokratiske regimer i regionen. Samtidig gav det også en respekt for faget, som vi måske nogle gange kan tage for givet hjemme i lille, trygge Danmark. For os er journalistik et interessant og vigtigt job, men andre steder i verden gælder det liv og død, frihed eller fængsel. Journalistik en krig om retten til at ytre sig, en krig for retfærdighed, demokrati og fred. Dette var en vigtig indsigt at tage med fra samtalen med Carlos.

Om eftermiddagen besøgte vi Costa Ricas journalistforbund, COLPER. Her kunne vi stille spørgsmål til journalisters virke og pressefriheden i landet, og få en indsigt i ligheder og forskelle mellem Danmark og Costa Rica. Det var en venlig og interessant samtale mellem kolleger, og førte til det vigtigste spørgsmål fra begge parter: *Danmark og Costa Rica ligger på 4. og 5.-pladsen på FN's liste over de mest pressefrie lande i verden. Øverst ligger Norge, Sverige og Finland. Hvordan kan vores to lande slå de andre tre?* Sagt med et glimt i øjet selvfølgelig.

Bagefter mødtes vi med Costa Rica Integra, som er en del af den internationale organisation mod korrupsion, Transparency International. De fortalte om korrupsion i Costa Rica, og hvordan de samarbejder med medierne.

Dagens sidste besøg var på TV-stationen Teletica, der er Costa Ricas pendant til TV2. Her så vi slutningen på en live nyhedsudsendelse, og blev derefter vist rundt af nyhedschefen, som blandt andet kunne fortælle om de største nyhedshistorier lige nu, om det igangværende præsidentvalg i landet og om befolkningens fokus på klima i valgkampen – som modsat Danmark viste sig at være meget lav.

Dag 5:

Efter mange spændende dage med et godt pakket program så blev det tid til at se lidt mere af den natur, som Costa Rica har at byde på, og som også er det landet i høj grad sælger sig på, når de skal tiltrække turister. Vi stod derfor tidligt op, tog vandresko og bevægeligt tøj på, og så kørte turbussen op mod vulkankrateret, Poss. Besøget var samtidig afsæt til en diskussion om, hvordan man i Costa Rica kombinerer natur og turisme. Spørgsmål som: *'Ødelægger eller beskytter man naturen ved at kommercialisere den?'* og *'Hvem skal tjene penge på den fælles natur, og hvordan organiserer man det på en bæredygtig måde?'* var nogle af de spørgsmål, som blev taget op.

Vejret var godt, så vi kunne følge landskabet skifte fra tæt bebyggelse og storbyliv til højdemeter og vild natur med stor fornøjelse. Dog lurede der noget tåge i horisonten.

Da vi stod af bussen i 2700 meters højde, tæt på toppen af vulkanen, blev vi mødt af støvregn og en frisk til hård brise. Der var tåget, det regnede en smule, men humøret var højt, og vi gik glædeligt ind og fik en kort sikkerhedsbriefing. Derefter var det på med sikkerhedshjelm, og ud på en lille vandretur op af bjerget hen til udkigsposten.

Læg gerne mærke til baggrunden på dette billede... Evt. de mange regndråber.

Ja, det var ikke meget, vi kunne se, på toppen af vulkanen. Men det så flot ud på skiltet!

Udsigten var desværre ikke så skøn og spændende, som vi havde håbet på. Men det var klart en oplevelse at se mere af Costa Ricas grønne og frodige natur - og der var da også nogle fra gruppen, som sagde, at de kunne lugte lidt svovl fra vulkanen, oppe fra det øverste udkigspot.

Efter denne oplevelse satte vi os ned i tourbussen igen, og kørte ned af bjerget, væk fra tåge og regn, hen til en kaffefarm. Ét af Costa Ricas klar største eksportvare er nemlig kaffe, hvorfor vi ser det væsentligt at besøge en farm, for at få indsigt i både produktionsprocesserne og i den tilhørende kultur. Samtidig var besøget et oplæg til en diskussion om fairtrade og andre mærkninger, som flittig bliver brugt til kaffeprodukter, men som desværre ikke altid bliver holdt øje med, og som derfor kan have mange fejl og mangler. Og ofte kan der være problemer med arbejdsforholdene, da de fleste kaffeplukkerne er flygtninge fra især Nicaragua, som bliver betalt meget lidt og har få rettigheder. Det er altså nogle af de problematikker i Costa Rica, som man ville kunne lave journalistiske historier om.

På farmen fik vi en guidede tur, hvor vi gennemgik alle trin i kaffeproduktionen - fra kaffeplante, til høsten, sorteringen, ristningen, og til slut smagte vi selvfølgelig også på forskellige kaffetyper. Vi fandt her ud af, at den billige Nescafé, som mange af os drikker, er lavet på "affaldsbønner" - det vil sige de bønner, som ikke er af en vis kvalitet. Vi lærte også, at det ofte er personer fra Nicaragua, der rejser til Costa Rica, når der er højsæson for kaffehøst, og arbejder på de forskellige kaffefarme. Her knokler de time efter time, og plukker de små røde bær, for at sørge for, at de har til dem selv og familien hjemme i hjemlandet. Udenfor højsæsonen tjener kaffeplantagen på turisme, hvor de viser turister rundt og fortæller om kaffebønnerne og kaffefarmens historie.

Det var enormt interessant at komme helt tæt på produktionen af noget, som de fleste af os har en eller anden form for afhængighed af - og der var da også flere, som kom hjem med en pose costaricansk kaffe efter det besøg. Efter besøget på kaffefarmen drog vi atter tilbage til San José, hvor vi sluttede vores fem dage i hovedstaden af med en festmiddag.

Vi siger MANGE tak for tilskuddet til en fantastisk studietur!